

Hallituksen esitys eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annetun direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Käsillä on ehdotus siitä, miten EU:n esteettömyysdirektiivi saatetaan osaksi Suomen lainsäädäntöä. Esteettömyysdirektiivi on laitettava kansallisesti toimeen jokaisessa EU-maassa 28.6.2022 mennessä. Uusien vaatimusten soveltaminen alkaa 28.6.2025.

Suomen Reumaliitto kiittää ministeriötä lausuntopyynnöstä. Lausunto on annettu lausunto.fi-nettisivuilla oleviin kysymyksiin.

1. Huomioita keskeisistä ehdotuksista ja vaikutuksista (erityisesti esitysluonnoksen luku 4, sivut 53–89). Millaisia vaikutuksia näette ehdotettujen muutosten aiheuttavan?

Suomen Reumaliitto näkee, että esteettömyys yhteiskunnan eri osa-alueilla on tärkeää ja sitä tulee lisätä.

Esteettömyyttä ja saavutettavuutta lisäämällä tuetaan erilaisia rajoituksia omaavia henkilöitä osallistumaan yhteiskuntaan. Ihmisten rajoitukset voivat olla pysyviä tai ikään, elämäntilanteeseen tai sairauden vaiheeseen liittyviä kausia. Esteettömyys ja saavutettavuus tukevat useiden ihmisten mahdollisuuksia elää mielekästä elämää yhteiskunnassamme ja lisäävät yhdenvertaisuutta. Esteettömyysdirektiiviin liittyvä lainsäädäntö tukee näitä tavoitteita.

Vaikutusten arviointia hankaloittaa se, että esityksessä viitataan useissa kohdin jo olemassa olevaan sääntelyyn, jolloin on vaikea nähdä jääkö lakien väliin aukkoja. Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistusta ja sen vaikutuksia ei ole huomioitu esityksessä.

2. Lakiuudistuksen valmistelun aikana on keskustelu valvontakokonaisuuden järjestämisestä. Valvontakokonaisuus on kuitenkin tässä vaiheessa osin avoin. Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa valvontaan kokonaisuudessaan. Miten tuotteiden ja palvelujen esteettömyyden valvonta olisi tarkoituksenmukaista järjestää?

Reumaliitto yhtyy SOSTEn näkemykseen siitä, että esityksessä ei käy selkeästi esille, kuinka tuotteiden ja palveluiden esteettömyyden valvonta kuluttajan näkökulmasta on tarkoitus järjestää.

Kuluttajalle voi olla haastavaa ymmärtää tuotteen ja palvelun ero. Haastavaa voi myös olla ymmärtää eri valvontatahojen merkitykset ja työnjaot, mikäli niitä on useita. Valvonta ja valitusmahdollisuus onkin tehtävä kuluttajalle mahdollisimman yksinkertaiseksi ja helposti ymmärrettäväksi. Mieluiten ns. yhden luukun periaatteella.

3. Lausunnonantajia pyydetään kommentoimaan erityisesti palvelujen valvontaa (esitysluonnoksen luku 4.2.6, sivut 83, 85–87), kun digitaalisten palvelujen valvonta on tarkoitus keskittää edelleen Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikköön. Lisäksi pyydetään ottamaan kantaa sähköisen viestinnän palvelujen ja audiovisuaaliseen mediaan pääsyn valvontaan sekä liikennettä koskevien esteettömyystietojen esittämisen valvontaan (laki liikenteen palveluista).

Reumaliitto yhtyy SOSTEn näkemykseen siitä, että esityksessä ei käy selkeästi esille, kuinka tuotteiden ja palveluiden esteettömyyden valvonta kuluttajan näkökulmasta on tarkoitus järjestää.

Kuluttajalle voi olla haastavaa ymmärtää tuotteen ja palvelun ero. Haastavaa voi myös olla ymmärtää eri valvontatahojen merkitykset ja työnjaot, mikäli niitä on useita. Valvonta ja valitusmahdollisuus onkin tehtävä kuluttajalle mahdollisimman yksinkertaiseksi ja helposti ymmärrettäväksi. Mieluiten ns. yhden luukun periaatteella.

4. Erityisesti tuotteiden markkinavalvonnan järjestäminen on esityksessä vielä avoin. Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksenä alla esitettyihin (esitysluonnoksen luku 4.2.6.3, sivut 84–85) vaihtoehtoihin markkinavalvonnan järjestämisestä.

Valmistelussa on ollut esillä erilaisia vaihtoehtoja:

A. Traficom valvoo suurinta osaa tuotteista ja Tukes valvoo itsepalvelupäätteitä (näiden käyttöikä pitkä).

B. Traficom valvoo sähköisiin viestintäpalveluihin käytettäviä kuluttajapäätelaitteita ja kuluttajapäätelaitteita, joiden avulla käytetään audiovisuaalisia mediapalveluja ja ESAVI muita esteettömyysdirektiivin mukaisia tuotteita. Valvonta jakautuisi siis sen mukaan, mikä toimija valvoo vastaavia palveluja.

C. Traficom valvoo kaikkia tuotteita / Tukes valvoo kaikkia tuotteita / ESAVI valvoo kaikkia tuotteita.

D. Joku muu?

Ei lausuttavaa.

5. Rakennettu ympäristö

Esteettömyysdirektiivin vaatimukset rakennetulle ympäristölle on esitetty esteettömyysdirektiivin liitteessä III. Jäsenvaltiot voivat päättää kansallisesti, onko rakennetun ympäristön täytettävä liitteessä III vahvistetut esteettömyysvaatimukset. Tässä vaiheessa esitetään, että rakennettua ympäristöä koskevia vaatimuksia ei otettaisi mukaan tähän esitykseen vaan sen soveltamisesta päätettäisiin myöhemmin (ehdotus esitysluonnoksen sivuilla 92–94).

Lausunnonantajia pyydetään lausumaan erityisesti siitä:

**-Miten esteettömyysdirektiivin soveltaminen palvelun tarjoajan vastuulla olevaan rakennettuun ympäristöön konkreettisesti edistäisi esteettömyyttä ja kuinka laajamittaiseksi arvioitte vaikutukset rakennetun ympäristön esteettömyyteen?
-Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esteettömyysdirektiivin soveltamisella rakennettuun ympäristöön olevan palvelun tarjoajalle? Kuinka suuren osuuden esteettömyysdirektiivistä aiheutuvista kokonaiskustannuksista ne muodostaisivat?**

Reumasairaudet ovat tuki- ja liikuntaelinsairauksia, joiden tyypillisimpiä oireita ovat nivelten jäykkyys, aristus, särky ja turvotus. Useimmiten reumasairauksien oireet tulevat käsien tai jalkojen niveliin tai molempiin yhtä aikaa. Oireet aiheuttavat tyypillisesti toimintakyvyn heikentymistä tuki- ja liikuntaelimissä. Tulehdukselliset reumasairaudet ovat luonteeltaan eteneviä ja huonosti hoidettuna voivat jopa vammauttaa.

Rakennetun ympäristön esteettömyys on siis reuma- ja muita tule-sairauksia sairastaville hyvin tärkeää.

Hallituksen esityksessä on päädytty siihen, että rakennettua ympäristöä koskevia vaatimuksia ei oteta mukaan hallituksen esitykseen vaan sen soveltamisesta päätetään myöhemmin.

Reumaliitto muistuttaa, että rakennettu ympäristö uudistuu hitaasti ja on vielä Suomessa monin paikoin esteellinen, eikä tarjoa yhdenvertaisia toimintamahdollisuuksia kaikille.

Reumaliitto kiirehtii toimia direktiivin täytäntöönpanosta myös esteettömän ympäristön osalta. On tarpeen myös selvittää direktiivin säädöksiä yksityiskohtaisempaa sääntelyä kansallisesti.

Esteettömyyttä ja saavutettavuutta lisäämällä tuetaan erilaisia rajoituksia omaavia henkilöitä osallistumaan yhteiskuntaan. Ihmisten rajoitukset voivat olla pysyviä tai ikään, elämäntilanteeseen tai sairauden vaiheeseen liittyviä kausia. Esteettömyys ja saavutettavuus tukevat ihmisten mahdollisuuksia elää mielekästä elämää yhteiskunnassamme ja lisäävät yhdenvertaisuutta.

6. Muita huomioita esityksestä

Esteettömyys ja saavutettavuus tukevat vammaisten henkilöiden lisäksi eri asteisia reuma- ja muita tule-sairauksia sairastavia tai leikkauksesta toipuvia. Se myös tukee ikäihmisiä ja muita eri elämäntilanteissa olevia henkilöitä.

Reumaliitto näkee, että kaikilla on oltava yhtäläinen saavutettavuus henkiseen, sosiaalisen, fyysiseen ja digitaaliseen ympäristöön sekä palveluihin. Ne on rakennettava ja suunniteltava niin, etteivät yksilön ominaisuudet, terveydentila tai toimintakyky ole esteenä toimimiselle. Kaikkien mukaan pääsy yhteiskunnassa oleviin eri toimintoihin on itseisarvo sinällään. Koko yhteiskunta hyötyy, kun saamme esteettömyydellä kaikkien potentiaalın käyttöön.

Reumaliitto yhtyy SOSTEn näkemykseen siitä, että toimeenpanon yhteydessä tulee varmistaa selkeä tiedotus, ohjaus ja koulutus. Erityisen tärkeää on kohdentaa tietoa kuluttajille saavutettavassa muodossa. Toimeenpanoa tulee seurata ja arvioida mahdollisia muutostarpeita huomioiden erityisesti lain käytännön vaikutukset vammaisten henkilöiden elämään.

31.1.2022

Anu Uhtio

toiminnanjohtaja

puh. 044 709 81 38

anu.uhtio@reumaliitto.fi

Miranna Seppälä

sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija

puh. 044 7680 448

miranna.seppala@reumaliitto.fi

Reumaliitto on vuonna 1947 perustettu kansanterveys-, liikunta-, potilas- ja vammaisjärjestö. Reumaliitto edustaa reumaa ja muita tuki- ja liikuntaelinsairauksia sairastavia Suomessa. Liittoomme kuuluu 31 500 jäsentä yhteensä 138 jäsenyhdistyksestä ympäri Suomea.